

Svar på regeringsuppdrag

Rapport – Uppdrag om rätten till arbetsskadelivränta

Försäkringskassan

Datum: 2022-09-19

Uppdrag om rätten till arbetsskadelivränta

Version 1.0

FK 2022/002569

Innehåll

Sammanfattning	3
1. Inledning	4
2. Försäkringskassans arbete med arbetsskadelivränta i sjukförsäkringen.....	4
2.1 Information för den som skulle kunna vara aktuell för arbetsskadelivränta	4
2.2 Riktlinje för samarbete vid arbetsskada 2006:06.....	5
2.3 Urvalsprofiler	5
2.4 Förändrat arbetssätt.....	6
2.5 Försäkringskassans dagliga arbete	6

Sammanfattning

- Försäkringskassan har identifierat att en viktig målgrupp för arbetsskadelivränta är försäkrade som inte längre har rätt till sjukpenning eftersom de bedöms klara ett arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden. Försäkringskassan har därför uppdaterat beslutsbrev med skriftlig information om arbetsskadelivränta.
- Försäkringskassans interna metodstöd om arbetsskadelivränta har uppdaterats och är nu mer användarvänliga.
- Försäkringskassan har påbörjat ett projekt att identifiera ärenden maskinellt där det kan vara aktuellt med arbetsskadelivränta. Ett maskinellt stöd kan i framtiden utgöra ett stöd i handläggningen när det är aktuellt att informera om arbetsskadelivränta.
- För närvarande pågår en översyn inom sjukförsäkringen. Översynen syftar till att bättre möta samhällets, våra partners och den försäkrades behov. En del av förändringen innebär en ökad specialisering av handläggningen för att bättre möta behoven hos specifika grupper av försäkrade, till exempel de som behöver information om arbetsskadelivränta.

1. Inledning

Regeringen har i 2022 års regleringsbrev gett Försäkringskassan följande uppdrag:

Försäkringskassan ska vidareutveckla handläggningen av sjukpenningärenden vad gäller att identifiera ärenden där den försäkrade kan ha rätt till livränta. Syftet är att säkerställa att individuellt anpassad information ges till sjukskrivna som kan ha rätt till arbetsskadelivränta. Försäkringskassan ska lämna en redovisning av arbetets resultat till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 3 oktober 2022.

Under uppdragsperioden har Försäkringskassan arbetat med att implementera och följa upp ett antal lagändringar i sjukförsäkringen samtidigt som pandemin fortsatt påverka Försäkringskassans arbete rent generellt. Det har påverkat Försäkringskassans arbete med uppdraget.

Försäkringskassan har dock under en längre period arbetat med aktiviteter som stödjer målet med regeringens uppdrag, och har under uppdragsperioden genomfört ytterligare insatser.

2. Försäkringskassans arbete med arbetsskadelivränta i sjukförsäkringen

I avsnittet nedan redovisas Försäkringskassans arbete med att identifiera och informera försäkrade som kan ha rätt till arbetsskadelivränta.

2.1 Information för den som skulle kunna vara aktuell för arbetsskadelivränta

Det finns situationer när det är aktuellt att informera personer som har eller har haft sjukpenning om möjligheten att ansöka om arbetsskadelivränta.

Det kan till exempel vara när en försäkrad har hel arbetsförmåga i ett annat arbete än sitt ordinarie, men får en inkomstförlust om minst en femtondel som kan antas bestå under minst ett år. I en sådan situation har den försäkrade inte längre rätt till sjukpenning när arbetsförmågan ska bedömas mot normalt förekommande arbete,¹ men skulle kunna ha rätt till arbetsskadelivränta.

Det kan också vara så att den försäkrade i samband med ett beslut om avslag på sjukpenning återgår till sitt ordinarie arbete men inte i samma omfattning som före sjukskrivningen och därigenom har en inkomstförlust som kan ge rätt till arbetsskadelivränta.

Försäkringskassan har identifierat att försäkrade som inte längre har rätt till sjukpenning eftersom de bedöms klara ett arbete som är normalt förekommande på arbetsmarknaden² är en viktig målgrupp för arbetsskadelivränta. Försäkrade i den här situationen är ofta sjuka under en längre tid och har en presumtivt varaktig inkomstförlust, vilket kan ge rätt till livränta om sjukskrivningen beror på en arbetsskada.

Försäkringskassan har därför i juli 2022 lagt till information om arbetsskadelivränta i beslutsbrev som skickas när den försäkrade inte har rätt till sjukpenning eftersom hen bedöms klara ett normalt förekommande arbete. Den försäkrade hänvisas till arbetsskadeguiden.se där hen får fördjupad information och kan göra ett självtest som ger vägledning om det är aktuellt att söka om arbetsskadelivränta och andra ersättningar.

¹ Angiven yrkesgrupp från och med 1 september 2022

² Angiven yrkesgrupp från och med 1 september 2022

I självtestet får den försäkrade en möjlighet till en individuell bedömning och information om ifall hens besvär skulle kunna ge rätt till arbetsskadelivränta. Hen får även information om ersättning för medicinsk invaliditet från AFA-försäkring och andra försäkringsersättningar³ som kan vara aktuella. Försäkringskassan kan därmed uppmärksamma de försäkrade på ersättning från en annan aktör som ett led i vår serviceskyldighet.

En ytterligare översyn av brev, beslut och annan informationstext kommer att ske framöver för att utreda om det finns ytterligare situationer när det är lämpligt att informera om arbetsskadelivränta.

Försäkringskassan har dessutom för avsikt att lyfta ett förslag till forumet "Partnerråd"⁴ om att mallen för arbetsgivarens plan för återgång bör uppdateras med en fråga om den försäkrade fått sin sjukdom till följd av en arbetsskada. Den uppgiften kan underlätta för Försäkringskassans att identifiera vilka som bör informeras om möjligheten att ansöka om arbetsskadelivränta.

2.2 Riktlinje för samarbete vid arbetsskada 2006:06

Försäkringskassans interna riktlinje 2006:06 beskriver samarbetet i handläggningen av arbetsskadelivränta och sjukförsäkringen. Riktlinjen har under 2022 reviderats och en ny version beslutades i juni 2022. Riktlinjen har ett avsnitt om vad utredare inom sjukförsäkringen ska tänka på för att identifiera försäkrade som kan ha rätt till arbetsskadelivränta.

I riktlinjen betonas särskilt att den försäkrade ska informeras om arbetsskadelivränta när

- den försäkrade inte längre har rätt till sjukpenning eftersom hen bedöms klara ett arbete som normalt förekommer på arbetsmarknaden.⁵
- arbetslivsinriktad rehabilitering mot annat arbete påbörjas
- det är aktuellt att byta sjukpenning mot sjukersättning eller aktivitetsersättning
- läkaren skriver på läkarintyget att den försäkrade kommer att kunna återgå helt i sin nuvarande sysselsättning, men det finns uppgifter som tyder på att det kommer ta mer än ett år
- den försäkrade gör en inkomstförlust på grund av att hen sannolikt inte kan återgå i ordinarie arbete eller arbeta i ordinarie omfattning inom ett år
- läkaren skriver på läkarintyget att den försäkrade inte kommer att kunna återgå helt i nuvarande sysselsättning eller att det är oklart om hen kan göra det
- läkaren rekommenderar omplacering eller arbetsbyte.

Riktlinjen har under juni 2022 kommunicerats till handläggarna inom sjukförsäkringen och aktuella metodstöd har uppdaterats i linje med den nya riktlinjen.

2.3 Urvalsprofiler

Inom sjukförsäkringen arbetar man tillsammans med Analysavdelningen i ett projekt för att maskinellt identifiera indikatorer eller så kallade urvalsprofiler för olika grupper av försäkrade. Exempel på profiler som omfattas av arbetet är arbetsskadelivränta samt sjukersättning.

Syftet med urvalsprofilerna är att handläggarna, om arbetet faller väl ut, kommer att få en avisering i sitt ärende om att den försäkrade bör informeras om arbetsskadelivränta

³ Som exempelvis ersättning för lytte och men; kostnader för vård och läkemedel, sveda och värk; i vissa fall ersättning för saksador så som kläder, glasögon etc.

⁴ Partnerråd är ett samarbetsforum för bl.a. arbetsgivarorganisationerna samt Försäkringskassan.

⁵ Angiven yrkesgrupp från och med 1 september 2022

eller sjukersättning. På så sätt kan Försäkringskassan rikta sin information individuellt till målgruppen.

2.4 Förändrat arbetssätt

Försäkringskassan strävar kontinuerligt efter att möta samhällets och de försäkrades behov.

För närvarande pågår en översyn av förändrat arbetssätt inom sjukförsäkringen. Syftet med förändringen är att skapa förutsättningar för en mer ändamålsenlig ledning och styrning, bättre kunna anpassa verksamheten efter de behov som finns inom varje del av uppdraget och minska oönskade variationer i sjukförsäkringen.

Försäkringskassan vill skapa förutsättningar för verksamheten att möta såväl interna som externa behov och krav inom ramen för vårt uppdrag. För att genomföra de förbättringar som beskrivs ovan behöver Försäkringskassan skapa en verksamhet som ger förutsättningar till specialisering. Sjukförsäkringen kommer framöver lämna den geografiska styrningen till förmån för en indelning utifrån komplexiteten i ärende och den försäkrades behov.

Rollen som handläggare inom sjukförsäkringen är idag en generalistroll som ställer höga krav på handläggarens breda kompetens. Det kan bland annat medföra att det är svårt att upprätthålla kompetensen om alternativa förmåner och ge individanpassad information till den försäkrade.

Specialisering kommer leda till att det blir enklare att upprätthålla rätt kompetens och utbilda handläggare inom mer specifika områden. Det kommer att föra med sig att handläggarna bättre kommer att möta den försäkrades individuella behov och ge rätt information om sjukförsäkringen och alternativa förmåner samt samarbeta med aktuella aktörer.

2.5 Försäkringskassans dagliga arbete

I Försäkringskassans grundutbildningar för handläggare ingår arbetsskadelivränta, och alla nyanställda som ska arbeta med längre sjukfall genomgår en webbutbildning om arbetsskador. Utbildningen syftar till att ge den nyanställda handläggaren grundkunskap om sjukförsäkringen och kopplingen till arbetsskador och arbetsskadelivränta.

Inom sjukpenning är arbetet med arbetsskadelivränta väl utvecklat i processer och metodstöd, och handläggarna har stöd kring när och hur det är aktuellt att informera den försäkrade om arbetsskadelivränta.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Nils Öberg i närvaro av avdelningschef Ulrika Havossar och verksamhetsutvecklare Markus Gustafsson, den senare som föredragande.

Nils Öberg

Markus Gustafsson